

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

810

Vragen van de leden **Van der Staaij** (SGP), **Van Helvert** (CDA) en **Ten Broeke** (VVD) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de implementatie van het vredesakkoord in Colombia* (ingezonden 6 december 2017).

Antwoord van Minister **Zijlstra** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 29 december 2017).

Vraag 1

Kent u het bericht «Vrede dreigt Colombia te ontvallen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt de informatie dat een jaar na de ondertekening van het vredesakkoord er nog weinig is terechtgekomen van de implementatie van het akkoord en dat in grote delen van het land geweld en mensenrechtenschendingen nog steeds veel voorkomen?

Antwoord 2

De zorgen die in het artikel worden geuit zijn de Nederlandse regering bekend. De uitvoering van het vredesakkoord is een complexe uitdaging voor Colombia, die niet zonder problemen verloopt. De internationale gemeenschap is nauw betrokken bij de uitvoering van het vredesakkoord en is bezorgd over het tempo van de implementatie, de toename van geweld in delen van het land en de mensenrechtenschendingen waar met name mensenrechtenverdedigers en lokale leiders het slachtoffer van worden. Dit blijkt ook uit het persbericht dat de VN Veiligheidsraad op 30 november jl. uitbracht.

Een jaar na de start van de uitvoering van het vredesakkoord laat de implementatie daarvan een gemengd beeld zien. Enerzijds zijn de demobilisatie en ontwapening van de FARC voorspoedig verlopen en is de algemene veiligheidssituatie in Colombia verbeterd. Anderzijds gaat het geweld in delen van het land verder, vanwege de aanwezigheid van andere gewapende groeperingen. In sommige gebieden is het geweld na de demobilisatie van de FARC toegenomen. Mensenrechtenverdedigers, lokale leiders, slachtoffers

¹ «Vrede dreigt Colombia te ontvallen,» Trouw, 27 november 2017

van het conflict en diegenen die proberen langs juridische weg hun land terug te krijgen, lopen in deze regio's vaak groot gevaar. De transformatie van deze gebieden is een proces van lange adem en vraagt om een integrale aanpak, gericht op vestiging van het overheidsgezag, sociaaleconomische ontwikkeling en bescherming van mensenrechtenverdedigers en lokale leiders. De Nederlandse regering is er echter van overtuigd dat Colombia op de juiste weg is en dat met het vredesakkoord met de FARC een onomkeerbare stap is gezet. Het vredesproces in Colombia zal nog verder bestendig worden wanneer ook de onderhandelingen tussen Colombiaanse regering en ELN tot resultaat zullen leiden.

Vraag 3

Klopt het dat andere gewapende groeperingen, zoals ELN, het ontstane machtsvacuüm gebruiken om hun eigen macht uit te breiden en illegale activiteiten te ontplooiën?

Antwoord 3

Het is juist dat de Colombiaanse autoriteiten in diverse delen van het land nog niet in staat zijn gebleken het geweld te beëindigen en veiligheid te garanderen. Dit geldt ook voor een aantal van de gebieden waar de FARC tot voor kort territoriale controle uitoefende en waar na hun demobilisatie een machtsvacuüm ontstond. Dit vacuüm wordt in sommige gebieden opgevuld door andere gewapende groeperingen, waaronder neo-paramilitaire bewegingen, criminele bendes en de ELN (Ejército de Liberación Nacional), o.a. in delen van de departementen Chocó, Cauca en Nariño. Deze gebieden hebben veelal te kampen met cocaproductie, drugshandel en illegale mijnbouw. Dit vereist van de Colombiaanse overheid meer aandacht en met name effectieve inzet. Samen met andere internationale actoren blijft Nederland de Colombiaanse regering wijzen op de ontwikkelingen die een bedreiging vormen voor de implementatie van, en het vertrouwen in, het vredesakkoord en daarmee het bereiken van duurzame vrede in Colombia.

Vraag 4, 5

Op welke wijze levert het Nederlandse buitenlandbeleid een bijdrage aan de uitvoering van het vredesakkoord, en daarmee aan stabiliteit, veiligheid en vrede in Colombia?

Welke initiatieven voor de uitvoering van het vredesakkoord in Colombia behoeven in het bijzonder politieke dan wel financiële ondersteuning?

Antwoord 4, 5

Het Nederlandse beleid ten aanzien van Colombia richt zich op vrede, veiligheid, democratisering, mensenrechten, duurzame economische ontwikkeling en handel. Nederland verleent politieke en financiële steun aan de implementatie van het vredesakkoord met de FARC, o.a. door middel van de volgende initiatieven:

- Bijdrage ad 3 miljoen euro aan het EU Trust Fund (2017–2021), gericht op de implementatie van rurale hervormingen. Nederland speelt een actieve rol in het Operationeel Comité van dit Fonds.
- Bijdrage ad 3 miljoen euro (2017–2019) aan de missie van de Organisatie van Amerikaanse Staten, OAS (MAPP/OAS), die de veiligheidssituatie monitort, ook in de gebieden waar de Colombiaanse overheid niet of nauwelijks gezag uitoefent. De missie is een belangrijk adviseur van de Colombiaanse regering.
- Bijdrage ad 1,5 miljoen euro ten behoeve van landregistratie-project, uitgevoerd door het Nederlands Kadaster in de gemeenten San José de Apartadó (Antioquia) en Vistahermosa (*Meta*). *Deze pilot levert een bijdrage aan de verbetering van het landadministratiesysteem in Colombia en de formalisering van het landbezit, waardoor kleine boeren rechtszekerheid verkrijgen en toegang tot krediet. Hiertoe sloten de ambassade te Bogotá en het Nederlands Kadaster in december 2016 een MoU met het Agencia Nacional de Tierras dat verantwoordelijk is voor het implementeren van de afspraken over landregistratie uit het vredesakkoord.*
- «Transitional justice»: Financiering van initiatieven van het maatschappelijk middenveld en van de Colombiaanse instituties (in oprichting) die de participatie van slachtoffers in alle instrumenten van de «transitional

justice» – waaronder de Speciale Jurisdicte voor de Vrede, de Waarheidscommissie en de Eenheid ter Opsporing van Vermiste Personen – moeten garanderen. Op dit moment vindt overleg plaats hoe deze bijdragen (in totaal 2,5 miljoen euro Nederlandse bijdrage) het beste vorm kunnen krijgen.

- Daarnaast draagt Nederland bij aan de ontmijningsactiviteiten van Halo Trust in vier gemeenten in Cauca en Valle de Cauca, het programma van NIMD in Colombia m.b.t. versterking van de partijdemocratie en de transitie van de FARC naar politieke partij, en de activiteiten in het kader van het Nationaal Actieplan 1325 voor Vrouwen, Vrede en Veiligheid.
- Vanuit het Mensenrechtenfonds (600.000 euro per jaar) worden diverse Nederlandse en Colombiaanse organisaties ondersteund die beogen de mensenrechtensituatie in Colombia te verbeteren. Binnen dit fonds ligt een bijzondere focus op versterking van de positie van mensenrechtenverdedigers.
- Tevens neemt de Nederlandse ambassadeur te Bogotá deel aan het initiatief «Embajadores con Defensores», waarbij diverse ambassadeurs naar gebieden gaan waar mensenrechtenverdedigers en lokale leiders onder druk staan. Op deze wijze wordt aandacht gevraagd voor hun positie en veiligheid.

Naast het vredesakkoord met FARC levert Nederland een bijdrage aan de vredesonderhandelingen tussen de Colombiaanse regering en guerilla-groep ELN. Nederland is lid van de steungroep – samen met Duitsland, Zweden, Zwitserland en Italië – die ondersteuning biedt aan de onderhandelingsstafel.

Vraag 6

Hoe kan Nederland de inzet voor een effectieve uitvoering van het vredesakkoord versterken, met name wat betreft de bescherming van mensenrechten en het stimuleren van economische ontwikkeling?

Antwoord 6

Nederland is een belangrijke partner van Colombia in het vredesproces en vaart een constructief kritische koers ten aanzien van de implementatie van het vredesakkoord met de FARC. Daarnaast worden ten aanzien van de economische ontwikkeling diverse topsectoren ondersteund, w.o. de logistieke, water- en landbouwsector. Deze sectoren blijken cruciaal bij de ontwikkeling van de rurale gebieden die het meest hebben geleden onder het conflict en waar grote investeringen nodig zijn, om duurzame sociaaleconomische ontwikkeling op gang te brengen en de voedingsbodemp voor hernieuwd conflict weg te nemen.

In maart en mei/juni van 2018 zullen in Colombia parlements- en presidentsverkiezingen plaatsvinden. De Colombiaanse samenleving is sterk verdeeld over de merites van het vredesakkoord. Deze verdeeldheid zorgt voor een sterke polarisatie in de verkiezingsdebatten, die de uitvoering van het vredesakkoord bemoeilijkt. Nederland zal, samen met andere leden van de internationale gemeenschap, druk blijven uitoefenen op de Colombiaanse regering, ook ná de verkiezingen van 2018, om de afspraken uit het vredesakkoord zo goed mogelijk te implementeren en duurzame vrede en stabiliteit in Colombia zeker te stellen. Nederland blijft de komende maanden in dialoog met zowel de regering als met de politieke oppositie en de belangrijkste kandidaten voor het presidentschap.

De Nederlandse inzet op private sector ontwikkeling wordt voortgezet, o.a. op het gebied van infrastructuur, ontwikkeling van duurzame productieketens, toegang tot nieuwe afzetmarkten, technische assistentie aan bedrijven en ondersteuning van educatieprojecten.

Vraag 7

Bent u bereid om op alle mogelijke manieren bij de Colombiaanse regering aan te dringen op een zo effectief en spoedig mogelijke uitvoering van het vredesakkoord?

Antwoord 7

Nederland heeft in het afgelopen jaar in verschillende gremia waardering geuit voor de behaalde resultaten in het vredesproces, maar tegelijkertijd ook zorgen gedeeld over de trage voortgang van de implementatie van het vredesakkoord met de FARC. Ook tijdens de recente bezoeken aan Nederland

van de Colombiaanse Minister van Buitenlandse Zaken, Holguín, en de Minister van Mijnbouw en Energie, Arce, is het belang van effectieve en spoedige implementatie van het vredesakkoord, met speciale aandacht voor de mensenrechtensituatie en «transitional justice», benadrukt. Nederland wil de vertrouwensbasis en goede relatie met Colombia verder verdiepen om, op wederzijds respectvolle manier, een constructief kritische partner te blijven om duurzame vrede en stabiliteit in de regio te bevorderen. Het kabinet zal dan ook elke gelegenheid aangrijpen om aan te dringen op een zo effectief en spoedig mogelijke uitvoering van het vredesakkoord, zowel bilateraal als in multilateraal verband, o.a. in de EU. Daarvoor bestaat ook gelegenheid tijdens het lidmaatschap van het Koninkrijk der Nederlanden van de VN-Veiligheidsraad in 2018. De VNVR ziet door middel van de Speciale Politieke Verificatiemissie toe op implementatie van een onderdeel van het vredesakkoord en het huidige staakt-het-vuren-bestand tussen de Colombiaanse regering en de ELN.